afgewogen

Maatschappelijke Ontwikkeling

Stadskantoor
Lubeckplein 2
Postbus 10007
8000 GA Zwolle
Telefoon (038) 498 2245
Y.Slagman-Duthler@zwolle.nl

www.zwolle.nl

Retouradres: Postbus 10007, 8000 GA Zwolle

Participatieraad Zwolle
t.a.v. mevrouw A Wertheim

Uw kenmerk
Ons kenmerk
Behandeld door Yolande Slagman - Duthler
Datum 23 februari 2021
Onderwerp Advies Zwolle dementievriendelijke stad

Geachte mevrouw Wertheim,

We hebben uw advies gevraagd over het Plan van aanpak Zwolle dementievriendelijke stad. Dank voor uw brief van 26 januari jl. waarin u uw advies uitbrengt.
Het verheugt ons dat u positief hebt gereageerd op ons Plan van aanpak.
Uw inbreng wordt zeer gewaardeerd en we zullen uw raad ook graag betrekken bij de uitvoering. We stellen het op prijs dat de participatieraad via de heer Ubro ook vertegenwoordigd is in de klankbordgroep.
We hebben op grond van uw advies twee aanpassingen in ons plan van aanpak gemaakt. Twee suggesties zullen we niet opvolgen, dat betreft de suggesties onder de nummers 18 en 19 in deze brief. Samenwerking tussen casemanagers en mantelzorgers/ ervaringsdeskundigen en het inzetten van een meld- of informatiepunt dat kan worden ingeschakeld bij het “dwalen” van mensen met dementie
De overige adviezen en suggesties nemen we graag op in het uitvoeringsplan.
Uw suggesties en opmerkingen worden hieronder puntsgewijs behandeld.

Algemeen

1 - *Concretisering*

U heeft aan de hand van speerpunten acties gepland. De Participatieraad is van mening dat de speerpunten en acties goed gekozen zijn.
De Participatieraad adviseert om deze acties concreet uit te werken. Wie doet wat, wat doet diegene en op welke manier.
Wanneer inwoners en partijen in Zwolle weten wat zij moeten of kunnen doen, zal dit bijdragen aan een dementievriendelijke stad.
Antwoord: In het uitvoeringsplan wordt inderdaad beschreven wie welke actie doet. Er is een actueel overzicht gemaakt voor professionals en vrijwilligers van de diensten en ondersteuning die (mede) beschikbaar zijn voor mensen met dementie en hun mantelzorgers. Voor mensen met dementie en hun partners geldt dat we hen informeren via voor hen gangbare kanalen zoals het sociaal wijkteam of de casemanager dementie. Daarnaast zullen we de Zwolse samenleving informeren over het onderwerp als zodanig en aansluiten bij landelijke bewustwordingscampagnes.

Datum 23 februari 2021
Ons kenmerk

2 - *Leesbaarheid*
Het plan van aanpak is begrijpelijk geformuleerd. De Participatieraad adviseert om de eerste alinea ook in kopjes in te delen. Bijvoorbeeld door dit 'Cijfers over dementie in Zwolle' te noemen. Dan is direct duidelijk waar het over gaat.
Antwoord: Bij de vormgeving van het plan van aanpak heeft de eerste alinea een andere kleur gekregen.

3 - *Eenzaamheid*
U geeft aan dat u met acties zoveel mogelijk aansluit bij activiteiten in de stad die er al zijn, zoals bijvoorbeeld de week tegen eenzaamheid. Daar kan de Participatieraad zich zeker in vinden. Eenzaamheid en dementie zijn vaak met elkaar verbonden. Niet alleen voor degene die zelf dementie heeft maar ook voor een partner of mantelzorg.
Wij adviseren om aandacht te hebben voor eenzaamheid maar ook voor de schaamte waarmee dementie dikwijls gepaard gaat.
Antwoord: In de trainingen voor professionals zal zeker aandacht worden gegeven aan dit aspect. Bewustwording van en acceptatie door de samenleving zal er waarschijnlijk ook aan bijdragen dat de schaamte of verlegenheid afneemt.

4 - *Integraal werken*
Inwoners met dementie of hun mantelzorgers kunnen ook te maken hebben met andere problemen zoals armoede. Dementie is een onderwerp waarmee alle afdelingen van de gemeente mee te maken kunnen krijgen. Het is een onderwerp dat de gehele gemeente en de gehele samenleving aangaat. De Participatieraad adviseert om integraal werken meer vorm te geven in dit plan van aanpak.
Antwoord: De samenwerking tussen welzijn en zorg is onderwerp in het uitvoeringsplan, evenals de samenwerking tussen bijvoorbeeld de casemanagers dementie en het sociale wijkteam.

Voorzieningen voor thuiswonende mensen met dementie

5 - *Informatie en ondersteuning*
U omschrijft prachtige acties die u wilt ondernemen zoals het in kaart brengen van de huisvestingsbehoefte.
De Participatieraad adviseert om daarbij te zorgen voor vroegtijdig ondersteuning zodat inwoners of mantelzorgers laagdrempelig informatie kunnen ontvangen. Denk hierbij aan ondersteuning bij het innemen van medicatie of het omgaan met koken op gas.
Antwoord: We gaan zorgen voor voldoende laagdrempelige informatie voor de verschillende fasen waar een inwoner met dementie, de mantelzorger en overige familie mee te maken krijgen. Dit doen we zowel schriftelijk, met voorlichtingsmateriaal, als ook fysiek door inlooppunten en de casemanager dementie.

6 - *Domotica en automatisering*

Er zijn in Zwolle veel partijen die een bijdrage kunnen leveren aan het dementievriendelijk maken van onze stad. Goed dat u deze mogelijkheden in kaart wilt brengen.
Wij adviseren u om ook in kaart te brengen welke mogelijkheden er zijn als het gaat om Domotica en automatisering. Er zijn o.a. robots beschikbaar die mensen helpen herinneren dat zij medicatie in moeten nemen of die met mensen praten om eenzaamheid tegen te gaan. Wij adviseren u deze zaken bekend te maken bij diverse partijen zoals het steunpunt mantelzorg of het sociaal wijkteam zodat inwoners laagdrempelig geïnformeerd worden over de mogelijkheden.
Antwoord: Wij nemen in het uitvoeringsplan op dat we zullen onderzoeken hoe we de bekendheid met dit type hulpmiddelen kunnen vergroten en of we bijvoorbeeld via het geheugensteunpunt deze middelen kunnen laten uitlenen om ze uit te proberen.

7

- *Casemanagement*

U geeft aan dat het nodig is dat er casemanagement beschikbaar is. Casemanagement wordt dikwijls op verschillende manieren ingevuld. Wij adviseren u om concreet te beschrijven wat u onder casemanagement verstaat en wie deze rol oppakt en uitvoert.
Antwoord: We zullen hier aandacht aan geven in de informatievoorziening.

Voorzieningen en ondersteuning voor mantelzorgers

8

- *Signaleren*

Het signaleren van dementie is belangrijk om in een vroegtijdig stadium ondersteuning te kunnen bieden. Wij adviseren u om te omschrijven op welke wijze u vroegtijdig mensen met dementie in beeld wilt krijgen. Tevens adviseren wij u om hierbij professionals zoals huisartsen en verpleegkundigen te betrekken maar ook mantelzorgers en ervaringsdeskundigen.
Antwoord: Dit krijgt vorm in het uitvoeringsplan. Hierbij worden genoemde partijen betrokken.

9

- *Vervangende zorg thuis of buitenshuis*

U geeft aan dat u wilt zorgen voor tijdelijk vervangende zorg, zowel voor thuis als logeerzorg buitenshuis. Dit is volgens de Participatieraad erg belangrijk omdat mantelzorgers en betrokkenen hierdoor ontlast kunnen worden en hun taak als mantelzorger beter aan kunnen. Veel inwoners zijn echter niet op de hoogte van deze mogelijkheid. De Participatieraad adviseert om hierover vaker en op diverse manieren te communiceren met inwoners zodat zij hierover beter geïnformeerd zijn. Daarnaast adviseren we u om deze vorm van ondersteuning actiever aan te bieden vanuit het sociaal wijkteam of het steunpunt mantelzorg.
Antwoord: Wij zullen dit advies opvolgen in het uitvoeringsplan .

Kennis en expertise in de zorg en dienstverlening

10

- *Bejegening*

Wij vinden het net als u belangrijk dat medewerkers en vrijwilligers in de zorg en in de dienstverlening de signalen van dementie kunnen herkennen en voldoende kennis hebben van dementie en de gevolgen van deze ziekte. Wij adviseren om u hierbij niet

alleen te richten op de technische kennis maar ook op de bejegening van mensen met dementie.
Antwoord: Dit aspect is onderdeel van de trainingen die we in het plan van aanpak opnemen.

11 - *Gebruik maken van landelijk scholingsaanbod*
We adviseren u om gebruik te maken van scholingsaanbod dat al aanwezig is. Bijvoorbeeld van Stichting Alzheimer Nederland.
Antwoord: We zullen zeker gebruik maken van bestaand aanbod.

12 **Om wie gaat het?**
Daarnaast adviseren wij u om concreet te omschrijven wie u bedoelt met 'medewerkers en vrijwilligers in de zorg en in de dienstverlening.' Wordt bijvoorbeeld een huishoudelijke hulp, kassamedewerker, buschauffeur of politie ook geschoold? Zij zouden een belangrijke signalerende rol kunnen spelen.
Antwoord: In het uitvoeringsplan zullen we hier nader op ingaan. Het is zeker de bedoeling om het aanbod ook onder de aandacht te brengen van andere branches en organisaties, zoals door u genoemd.

Bewustwording in de Zwolse samenleving

13 - *Communicatie*
Wij kunnen ons helemaal vinden in uw standpunt dat het nodig is dat er in de samenleving meer kennis is van dementie en daardoor meer begrip voor mensen met dementie en hun mantelzorgers. De Participatieraad adviseert om uit te werken op welke wijze u hierover wilt communiceren. Zorg daarbij ook voor digitale toegankelijkheid. Denk hierbij aan websites die goed toegankelijk en eenvoudig leesbaar zijn.
Antwoord: We zullen hier in het uitvoeringsplan nader op ingaan.

14 - *Mantelzorg en werk*
Ook adviseren wij om in dit stuk aandacht te schenken aan de werkgever van de mantelzorger. De combinatie werk en mantelzorg kan enorm zwaar zijn, zeker in de fase waarin voor buitenstaanders niet zichtbaar is dat een partner aan dementie lijdt.
Antwoord: Wij zijn ons hiervan bewust. Het steunpunt mantelzorg biedt ondersteuning voor de mantelzorger en voor de werkgever, ook als het gaat om mantelzorgers van een inwoner met dementie.

15 - *Sluit aan bij landelijke acties en activiteiten*
Verder adviseren we u om aan te sluiten bij landelijke en regionale acties en activiteiten en dit te publiceren. Denk hierbij aan landelijke tv-programma's die u onder de aandacht kunt brengen bij Zwolse inwoners.
Antwoord: We nemen dit onderdeel op in het onderdeel communicatie van het uitvoeringsplan.

Samenwerking tussen organisaties en organisaties en mantelzorgers

16 - *Uitgangspunt van het plan van aanpak*

Datum 23 februari 2021
Ons kenmerk

We zijn met u van mening dat een goede samenwerking tussen organisaties in de keten en tussen organisaties en mantelzorgers maakt dat mensen met dementie en hun naasten betere zorg en ondersteuning ervaren. We adviseren om de cliënt en/ of zijn mantelzorger altijd als uitgangspunt te nemen.
Antwoord: Dit is zeker het uitgangspunt. We zullen dit uitgangspunt nog nadrukkelijker opnemen in het plan van aanpak.

17 - *Verbinding tussen sociaal en fysiek domein*
Daarnaast adviseren we u om niet alleen samen te werken met partners uit het sociaal domein maar ook met partners uit het fysieke domein. Vragen zoals: Hoe richt de gemeente Zwolle een openbare ruimte in of hoe zorgen we dat mensen met dementie de weg goed terugvinden zijn essentieel als het gaat om een dementievriendelijke stad. Daarom is het belangrijk dat er samengewerkt wordt tussen sociaal en fysiek domein.
Antwoord: Inderdaad is het voor dit onderwerp van belang dat wordt samengewerkt met het fysieke domein om zo bij (her-)inrichting van gebieden of straten rekening te houden met inwoners met dementie.

18 - *Samenwerking*
Tot slot noemt u in dit deel diverse acties betreffende de samenwerking tussen casemanagers en andere partijen zoals het SWT. Wij adviseren om hier ook de samenwerking tussen casemanagers en mantelzorgers/ ervaringsdeskundigen op te nemen. Wij adviseren u om bij elk punt in dit plan van aanpak te bekijken of er voldoende mét in plaats van over mantelzorgers en ervaringsdeskundigen wordt gesproken.
Antwoord: We hebben geen actie opgenomen met betrekking tot de samenwerking van casemanagers met mantelzorgers/ervaringsdeskundigen in dit plan van aanpak. Dit wordt beschouwd als de “core business” van de casemanager.
Het advies om met in plaats van over mantelzorgers en ervaringsdeskundigen te spreken volgen we graag.

Voorzieningen in de openbare ruimte

19 - *Meldlijn of informatiepunt*
U geeft aan dat bewegen in de buitenlucht en andere mensen ontmoeten ook voor mensen met dementie van groot belang is. Die buitenruimte moet dan wel toegankelijk en veilig zijn. De Participatieraad vindt het belangrijk dat inwoners weten hoe zij om kunnen gaan met mensen met dementie. De Participatieraad adviseert om in te zetten op bewustwording en betrekken van de Zwolse samenleving. Laat inwoners weten waar zij terecht kunnen wanneer zij iemand op straat tegenkomen die niet meer weet waar hij woont. Zorg voor een meldlijn of informatiepunt waar inwoners terecht kunnen met vragen.
Antwoord: Het inzetten op bewustwording en betrekken van de inwoners van Zwolle bij dit onderwerp moet er toe leiden dat inwoners weten hoe ze iemand met dementie het best kunnen benaderen. Wanneer het niet lukt om de ander op weg te helpen wordt meestal de politie ingeschakeld. In het uitvoeringsplan wordt opgenomen dat we gaan onderzoeken of die samenwerking kan worden verbeterd en of er andere mogelijkheden zijn om problemen bij het “dwalen” te voorkomen, bijv. een dwaallijst bij de politie of een

gps tracking systeem. In algemene zin willen we de informatie zo dicht mogelijk bij onze inwoners met, en zonder dementie brengen. Dat betekent dat we verschillende informatiepunten zullen kennen, zowel fysiek als digitaal.
Mede op advies van de Klankbordgroep Zwolle Dementievriendelijk zullen we geen meldlijn of informatiepunt instellen.

20

- *Koppeling Mobiliteitsvisie en Verkeersveiligheidsplan*

We zijn verheugd te lezen dat u in de 'Omgevingswet' een passage wilt opnemen over 'Zwolle
dementievriendelijke stad'. De Participatieraad adviseert om dit ook te doen bij de 'Mobiliteitsvisie' en het 'Verkeersveiligheidsplan'.
Antwoord: Wij nemen dit advies over en nemen het op in het uitvoeringsplan.

- *Positieve gezondheid*

In de voetnoot benoemt u het begrip Positieve gezondheid. Wij adviseren u om dit begrip en de zes dimensies toe te lichten in dit plan van aanpak.
Antwoord:
We zullen "het spinnenweb" van de zes dimensies opnemen in het plan van aanpak.

Met vriendelijke groet,
namens burgemeester en wethouders,

Anja Jager
hoofd Maatschappelijke Ontwikkeling